

LITERATOUR

Nadine Swagerman

- INTERVIEW -

Wat voor scenes vind je het leukst om te schrijven?

Ik vind scenes schrijven waarin de gedachtes en de emoties van een personage naar voren komen leuk, omdat je ze daardoor echt leert kennen.

Wat is de ultieme plek om aan een boek te werken?

In het buitenland, op een balkon, met uitzicht op zee. Maar helaas zit ik altijd thuis, in mijn werkkamer, met uitzicht op de huizen tegenover me.

Moet je op zoek naar inspiratie of overkomt het je?

Het overkomt me. Soms krijg ik ineens een idee. En soms maak ik iets mee, of hoor of zie ik iets waarvan ik denk: daar ga ik over schrijven.

Heeft het schrijven van boeken invloed op hoe je naar de wereld kijkt?

Dat denk ik wel. Ik denk dat ik mede door het schrijven van boeken heb ingezien dat iedereen een verhaal heeft. En dat je nooit weet waar iemand mee moet dealen of mee worstelt. Dat het belangrijk is om mensen en hun gedrag niet zomaar te veroordelen, maar na te denken over waarom iemand doet wat die doet of waarom iemand is wie die is.

Hoe was jij op school als leerling?

Vervelend. Ik spijbelde veel en als ik er wel was dan deed ik niet mijn best. Ik was heel boos op alles en iedereen. Dat kwam vooral omdat de situatie thuis lastig was en dat reageerde ik af op school. Daar ben ik achteraf niet trots op.

Wie of wat wakkerde jouw leeshonger aan?

In de eerste instantie waren dat mijn ouders. Toen ik jong was las mijn moeder me altijd voor, daardoor ontdekte ik hoe leuk verhalen zijn. Als puber las ik eigenlijk nooit meer, tot een docent me wees op *Het verrotte leven van Floortje Bloem* en zei 'dit is echt iets voor jou'. Dat bleek te kloppen en vanaf dat moment begon ik weer meer te lezen.

Wat vind jij het leukst aan een schoolbezoek en het ontmoeten van lezers?

Tijdens schoolbezoeken verbaas ik me vaak over hoe creatief veel jongeren zijn. Hoeveel goede ideeën ze hebben. Ik vind het altijd heel leuk om te horen wat voor soort verhalen zij leuk en interessant vinden. En wat hen bezighoudt en wat zij belangrijk vinden.

Welk advies zou je jongeren willen geven die later zelf graag willen schrijven?

Lees veel. Zo zie je hoe andere schrijvers dingen aanpakken en daar kun je van leren. Maar vooral: schrijf veel. Door veel te schrijven en te proberen leer je wat wel en niet werkt en wat voor soort verhalen bij jou passen. Wees tijdens het schrijven niet te kritisch op jezelf en schrijf vooral wat je leuk vindt.

LITERATOUR

Wat is de fijnste plek om een boek te lezen?

In bed of op het strand.

Met wie van jouw personages had jij graag in de klas gezeten?

Sara uit *De helft van mij*. Van alle personages in mijn boeken is zij misschien wel mijn favoriet.

LITERATOUR

Nadine Swagerman

– LEESFRAGMENT –

Het leesfragment van Nadine Swagerman komt uit *De helft van mij* en wordt aangeboden door Kluitman.

1.

Soms lijkt het leven niets anders dan een aaneenschakeling van gelijksoortige gebeurtenissen die zich in een vaste volgorde aandienen. Ik word wakker, ga naar school, spreek af met mijn beste vriendinnen, ga naar huis, eet, slaap, om de volgende dag exact hetzelfde te doen. Hoewel ik die voorspelbaarheid meestal wel fijn vind – zo weet ik precies waar ik aan toe ben – is het soms ook alsof ik gevangen zit in een eindeloze *loop*, die ervoor zorgt dat ik me verdoofd voel. Leeg. Het kan toch niet zo zijn dat dit het is? Dat dit is hoe de rest van mijn leven zal zijn? Kan daar niets aan gedaan worden? Kan er niet iets gebeuren, iets spannends, waardoor...

‘Au.’ Ik grijp naar mijn linkerbovenarm en kijk geïrriteerd opzij naar Noor, mijn beste vriendin. ‘Wat doe je?’

‘Ha, daar is ze...’

Ik draai mijn hoofd naar mevrouw Rens. Door de glazen in haar veelkleurige brilmontuur kijkt ze me aan. De hysterie van haar bril zet zich voort in de rest van haar verschijning. Haar lange jurk bestaat uit tientallen vakjes in verschillende kleuren. Nu ik beter kijk, is het net alsof ze een quilt heeft aangetrokken. Zo een die mijn oma ooit voor mij gemaakt heeft en die nu ergens achter in een kast ligt. Eronder draagt ze rode ballerina’s. Het enige wat niet vrolijk gekleurd is, is haar haar. Dat is namelijk kort en grijs en staat warrig op haar hoofd.

‘Nog half aan het slapen, mevrouw Van Kroonsbergen?’ vraagt ze. Het geamuseerde toontje irriteert me.

‘Ik...’ Ik voel mijn wangen branden als ik mijn klasgenoten hoor lachen. ‘Zoiets,’ zeg ik dan snel, terwijl ik mijn ogen neersla.

‘Goed, zoals ik zei gaan jullie je de komende weken bezighouden met een project genaamd “Nature versus nurture”,’ gaat mevrouw Rens verder. ‘Hierbij onderzoeken jullie of de eigenschappen die jullie bezitten en wie jullie zijn als mens, genetisch is, of een kwestie van opvoeding. Die zoektocht mogen jullie zelfstandig uitvoeren en de resultaten vormen dan de inspiratie voor het kunstwerk dat jullie gaan maken voor ckv. Hoe dat kunstwerk eruitziet, mag je helemaal zelf bedenken.’

Afgezien van een zucht ergens in het lokaal is het stil.

In mijn lichaam komt echter een storm opzetten. Mijn hoofd vult zich met geraas en brokstukken uit het verleden, die van binnen hard tegen mijn schedel beuken. Ik doe mijn best om de neiging te onderdrukken om mijn vingers in mijn oren te stoppen. Niet alleen omdat dat vragen zal oproepen, maar ook omdat het geen zin heeft. Want hoe stop je geluid dat in je hoofd zit?

‘Als u zegt dat we dat kunstwerk zelf mogen bedenken, betekent dat dan dat we alles mogen maken wat we willen?’ vraagt Noor.

Ik probeer me op haar stem te focussen, om hier te blijven, me niet mee te laten voeren naar... Waarom voel ik me zo? Het is lang geleden dat ik...

Mevrouw Rens knikt. ‘Exact.’

Noor glimlacht. ‘Dus als ik, bijvoorbeeld, een film wil maken, dan mag dat?’

‘Zolang je er geen anderhalf uur durende documentaire van maakt, is een film prima. Probeer hem in ieder geval niet langer te laten zijn dan een minuut of vijf.’

Noor knikt en ik kan haar enthousiasme bijna voelen.

‘Ik zal alle informatie die jullie nodig hebben vanmiddag online zetten. Mochten er aan de hand daarvan nog vragen zijn, dan hoor ik het graag. Zijn er op dit moment al vragen?’ Mevrouw Rens kijkt de klas rond.

Ja, zou ik willen zeggen. Ik heb nog wel een vraag. Of eigenlijk drie. Is deze opdracht verplicht? Hoe kan ik eronderuit komen? En hoe kunt u zo iets belachelijks verzinnen? Maar ik zwijg, terwijl mijn hart onrustig klopt.

‘Oké,’ zegt mevrouw Rens. ‘Dan hebben jullie zes weken de tijd om het project af te ronden. Ik ben benieuwd waar jullie mee komen.’

Vlak nadat ze die woorden heeft uitgesproken, kondigt de bel het einde van de les aan. Ik pak mijn tas van de grond en schuif mijn boeken erin. De storm in mijn hoofd is nog steeds niet gaan liggen en mijn maag voelt alsof een deel van de brokstukken zich daar verzameld heeft. Een project waarbij we moeten kijken naar of wie we zijn genetisch is of een kwestie van opvoeding, is niet iets waar ik enthousiast van word. Niet iets wat ik wil doen. Want daarvoor moet ik namelijk terugkijken naar dingen die...

‘Gaat het, Saar?’ Noor kijkt me onderzoekend aan.

Ik knik snel en tover mijn niets-aan-de-handglimlach tevoorschijn. Eentje die ik inmiddels geperfectioneerd heb, die zo overtuigend is dat niemand hem in twijfel trekt. Zelfs Noor en Ayşe niet. Ik sta op, adem diep in en loop achter mijn beste vriendinnen aan de klas uit.

Soms zijn er dagen die al die routine, die dodelijke voorspelbaarheid, overhoopgooien. Vandaag is blijkbaar zo’n dag. Toen ik vroeg of er niets aan die saaie loop gedaan kon worden, was dit niet wat ik in gedachten had. Ik dacht aan iets leuks, iets waar ik enthousiast van zou worden, iets... anders dan dit.

2.

Met drie bekertjes thee in mijn handen loop ik door de drukte naar de zitkuil in de aula, waar Ayşe en Noor aan een tafeltje zitten. De storm in mijn hoofd woedt onverminderd door. Ik probeer me te focussen op mijn omgeving, zodat ik niet meegezogen word. *Tafel, stoel, ramen. Thee, deo, zweet. Stemmen, ritsen, zakjes.* Waarom gebeurt dit? Ik dacht dat ik ervan af was. Het zal toch niet zo zijn dat ik straks weer... Ik stop die gedachte door me opnieuw te focussen op de dingen die ik zie, ruik en hoor en blijf die herhalen tot ik bij Noor en Ayşe aankom. Ze zijn zo verdiept in iets wat op Noors telefoon te zien is, dat ze mij niet eens opmerken.

‘Kan iemand iets aanpakken?’ vraag ik.

Ze kijken tegelijk op. ‘Ja, tuurlijk,’ zegt Ayşe. Ze neemt een van de bekertjes van me over. Noor het andere. Als ik naast Noor ga zitten, dringt de bloemige geur van haar parfum mijn neus binnen. Die kriebelt in mijn keel. Volgens Noor is het nodig om elke grote pauze opnieuw parfum op te doen, omdat je hem anders niet meer ruikt. En Ayşe en ik kunnen haar honderd keer zeggen dat dat bullshit is, maar dat heeft toch geen zin, dus dat hebben we inmiddels opgegeven.

‘Wil je een gevulde koek of een wafel?’ vraagt Ayşe.

‘Wafel,’ antwoord ik, al heb ik eigenlijk geen honger. ‘Wat waren jullie aan het doen?’ Ik trek de verpakking van de wafel voor de vorm open.

In Noors groene ogen verschijnt de hysterische blik die ze wel vaker heeft. 'Joshua heeft een nieuwe foto geplaatst.'

Joshua. Natuurlijk. Ik had kunnen weten dat de reden dat ze zo geobsedeerd naar haar telefoon zat te staren iets te maken zou hebben met Joshua, Noors grootste crush ooit. Een totaal onbereikbare crush ook, want Joshua is wat Noor ooit hoopt te zijn: een bekende instagrammer, of hoe je zo iemand ook noemt. En Noor is niet de enige, ook Ayşe begint te blozen zodra zijn naam valt. Het is vreselijk.

'Moet je die armen zien,' zegt Noor zwijmelend, terwijl ze haar telefoon voor mijn neus houdt.

Joshua draagt een wit hemd, waardoor zijn gespierde armen duidelijk zichtbaar zijn. 'O ja,' zeg ik. 'Mouwloos.'

Noor kijkt me vol ongeloof aan. 'Hoe kun je hem nou niet knap vinden?'

'Weet ik veel. Ik vind hem gewoon niet boeiend.' Dat ik simpelweg niet voel wat zij voelt als ze naar een lichaam, of een deel daarvan, kijkt, zeg ik er niet bij. Ik heb nooit een willekeurig lijf gezien waarvan ik dacht: o mijn god, dat wil ik aanraken, of zoiets. Wat best zeldzaam is, geloof ik, als ik andere mensen, onder wie Noor, moet geloven.

'Ik praat niet meer met jou,' reageert ze verontwaardigd.

'Lekker rustig,' zegt Ayşe, terwijl ze haar zwarte haar in een knot draait.

'Nou, inderdaad,' grinnik ik.

'Sorry?' Noor trekt haar wenkbrauwen op. 'Haters.'

'Ik zou jou nooit kunnen haten,' zeg ik met mijn liefste glimlach. 'Ik heet geen Lindsey.'

Ayşe grijnst.

'Ze heeft me gisteravond tien berichtjes gestuurd, nadat ik die nieuwe foto gepost had,' verzucht Noor. 'Tien!'

‘Je hebt haar hart gebroken, Noor,’ zeg ik.

‘Ik dat van haar?’ Noor kijkt me met grote ogen aan. ‘Sorry hoor, maar zij was degene die het uitmaakte.’

‘Omdat jij haar niet meer leuk vond.’

‘Oké.’ Noor gooit haar handen in de lucht. ‘Ik ben de eikel.’

‘Absoluut,’ lach ik.

‘Ik zou er maar vast aan wennen, als ik jou was,’ zegt Ayşe tegen Noor. ‘Als je straks echt bekend wordt, zijn er honderden mensen die een hekel aan je hebben.’

‘Nu al zin in,’ zegt Noor.

Ik grinnik. ‘Maar eh, over social media gesproken... Wanneer wil je dat ik nieuwe foto’s van je maak?’

Noor ademt hard door haar neus. ‘Ik had bedacht dat we dat vandaag konden doen, maar toen werd ik wakker met de Mount Everest op mijn gezicht, dus nu zullen we moeten wachten tot die weer verdwenen is.’

Ik speur haar gezicht af op zoek naar het hooggebergte, maar er is niets te zien wat daar ook maar een beetje bij in de buurt komt. ‘Sorry, waar moet ik kijken?’

‘Hier.’ Ze wijst naar een minuscule pukkel naast haar neus.

Samen met Ayşe buig ik me naar voren. ‘Jezus, Noor. Dát noem je de Mount Everest?’

‘Ja,’ zegt ze bloedserieus.

‘Als je het niet aangewezen had, had ik het niet eens gezien.’

‘Zeg je nou dat ik overdrijf?’

‘Nee Noor, jij overdrijft nooit,’ zegt Ayşe grijnzend. ‘Je hebt gelijk. Het is een enorme pukkel en iedereen zal hem direct zien. Je bent getekend voor het leven.’

Noor kijkt haar geschokt aan. ‘Waarom zeg je dat?’

hebben we er een paar weken terug opgeplakt met een of andere superlijm. Alleen de plek waar hij in de klem op haar fiets zit, hebben we vrijgelaten. 'Deze dag... echt. Ik trek het niet.'

Ik schud lachend mijn hoofd en haak mijn arm in haar vrije arm. Ayşe doet hetzelfde bij mij. 'Wij slepen je er wel doorheen,' zeg ik.

'Als ik jullie toch niet had,' zegt Noor zogenaamd geëmotioneerd.

'Dan was je totaal verloren,' reageert Ayşe.

Anders ik wel.